

Pozycja dziecka we współczesnej rodzinie

21 lipca 2012

Pozycja dziecka we współczesnej rodzinie jest wyższa niż dawniej, rodzice pragną na ogół by ich dzieciom żyło się lepiej. Starają się zapewnić im odpowiednie warunki bytowe, pomoc w zdobyciu określonej pozycji społecznej. Czasem jednak zakres zainteresowania dzieckiem jest zbyt wąski. Ogranicza się on np. do stanu zdrowia dziecka, zaspokojenia jego potrzeb biologicznych. Bardzo często rodzice zapominają o tym, iż istnieje cały zespół czynników, kształtujących tę grupę społeczną. Przyjmując za H. Smarzyńskim są to[1]:

- „prawidłowo funkcjonująca władza rodzicielska, oparta na autorytecie moralnym, wiedzy,
- więź zewnętrzna, którą jest własne mieszkanie,
- więź wewnętrzna, przejawiająca się w pozytywnej atmosferze oraz w poczuciu łączności wszystkich członków rodziny,
- wspólne działanie członków wspólnoty rodzinnej dla jej dobra.”

Jeżeli powyższe czynniki prawidłowo funkcjonują, to taka grupa społeczna jest pełnowartościową częścią społeczeństwa.

Najczęściej w takich sytuacjach występuje nieprawidłowa postawa władzy rodzicielskiej matek i ojców, a także zaniedbywanie przez nich spraw dotyczących dziecięcych postaw, nastrojów, potrzeb związanych z intelektualnym i społecznym rozwojem. Zakres zainteresowań rodziców może być też zbyt szeroki. Wówczas starają się oni wiedzieć o dziecku wszystko i w masie szczegółów gubią sprawy najistotniejsze, rzeczywiście decydujące o pomyślnym rozwoju.

Pozycja dziecka we współczesnej rodzinie ulegała znacznym przemianom na przestrzeni ostatnich dekad, odzwierciedlając

zmiany społeczne, kulturowe i ekonomiczne. W tradycyjnym modelu rodziny, dziecko było postrzegane głównie jako przyszły dorosły, którego rolą było podporządkowanie się autorytetowi rodziców i przygotowanie do życia zgodnie z określonymi normami społecznymi. Jednak wraz z postępującymi zmianami społecznymi, rola dziecka w rodzinie zaczęła się przekształcać, zyskując na znaczeniu i wpływie.

Współczesna rodzina często charakteryzuje się bardziej partnerskim podejściem do relacji pomiędzy rodzicami a dziećmi. Dzieci są postrzegane nie tylko jako osoby wymagające opieki i wychowania, ale także jako pełnoprawni członkowie rodziny, których opinie i potrzeby powinny być brane pod uwagę. Rodzice coraz częściej angażują dzieci w podejmowanie decyzji dotyczących życia rodzinnego, co sprzyja rozwijaniu u dzieci poczucia odpowiedzialności i samodzielności. Ten trend odzwierciedla zmiany w podejściu do wychowania, które kładzie nacisk na indywidualność dziecka, jego prawa oraz potrzeby emocjonalne.

Jednym z głównych czynników wpływających na pozycję dziecka we współczesnej rodzinie jest zmiana ról rodzicielskich. Współczesne rodziny często odchodzą od tradycyjnych ról płciowych, gdzie matka była głównie odpowiedzialna za opiekę nad dziećmi, a ojciec za utrzymanie rodziny. Obecnie obserwujemy większą równość w podziale obowiązków rodzicielskich, co ma bezpośredni wpływ na pozycję dziecka. Dzieci w takich rodzinach mogą doświadczać różnorodnych wzorców ról i relacji, co sprzyja ich wszechstronnemu rozwojowi. Zmiana ta pozwala również na większą elastyczność w wychowaniu, ponieważ zarówno matka, jak i ojciec angażują się w różne aspekty życia dziecka, od opieki codziennej po wspieranie jego rozwoju edukacyjnego i emocjonalnego.

Kolejnym ważnym aspektem, który wpływa na pozycję dziecka we współczesnej rodzinie, jest rosnące znaczenie praw dziecka. Współczesne podejście do wychowania uwzględnia fakt, że dzieci mają swoje prawa, w tym prawo do wyrażania swojego zdania,

prawo do edukacji, zdrowia oraz bezpieczeństwa. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Organizację Narodów Zjednoczonych w 1989 roku, stanowi fundament tego podejścia, podkreślając, że dzieci są pełnoprawnymi obywatelami, których interesy powinny być chronione i respektowane. Wprowadzenie praw dziecka do codziennego życia rodzinnego zmienia relacje w rodzinie, nadając dziecku bardziej równorzędną pozycję w stosunku do dorosłych. Rodzice są zobowiązani do uwzględniania potrzeb i praw dziecka w swoich decyzjach, co prowadzi do bardziej demokratycznego modelu rodziny.

Współczesne rodziny są także bardziej świadome znaczenia relacji emocjonalnych i komunikacji w procesie wychowania. Rodzice coraz częściej zdają sobie sprawę z tego, jak ważne jest budowanie bliskiej, opartej na zaufaniu relacji z dzieckiem. Komunikacja w rodzinie jest bardziej otwarta, a dzieci są zachęcane do wyrażania swoich uczuć, myśli i obaw. Wzmacnia to pozycję dziecka, które czuje się słuchane i szanowane. Bliska relacja z rodzicami wpływa na poczucie bezpieczeństwa dziecka oraz jego rozwój emocjonalny, co z kolei sprzyja budowaniu zdrowych relacji interpersonalnych w dorosłym życiu.

Jednak współczesna pozycja dziecka w rodzinie niesie ze sobą także wyzwania. Jednym z nich jest problem nadmiernej ochrony i kontrolowania dzieci przez rodziców, co bywa określane jako „helikopterowe rodzicielstwo”. Tacy rodzice, starając się chronić swoje dzieci przed wszelkimi trudnościami i niepowodzeniami, mogą nieświadomie ograniczać ich autonomię i zdolność do radzenia sobie z problemami. Dzieci, które dorastają w takim środowisku, mogą mieć trudności z podejmowaniem decyzji, samodzielnością i rozwojem umiejętności radzenia sobie w sytuacjach stresowych. Nadmierna kontrola może prowadzić do problemów emocjonalnych, takich jak lęk czy brak pewności siebie.

Innym wyzwaniem jest wpływ nowoczesnych technologii na życie rodzinne i pozycję dziecka w rodzinie. Współczesne dzieci od

najmłodszych lat mają dostęp do urządzeń elektronicznych, co zmienia sposób, w jaki spędzają czas wolny, uczą się i nawiązują relacje. Z jednej strony technologie te mogą wspierać rozwój dziecka, umożliwiając dostęp do edukacji i nowych form komunikacji. Z drugiej strony, nadmierne korzystanie z technologii może prowadzić do izolacji społecznej, problemów z koncentracją oraz do trudności w budowaniu realnych relacji interpersonalnych. Rodziny muszą znaleźć równowagę między korzyściami a zagrożeniami związanymi z nowoczesnymi technologiami, co jest jednym z wyzwań współczesnego wychowania.

Pozycja dziecka we współczesnej rodzinie uległa znaczącym zmianom, zyskując na znaczeniu i wpływie. Dzieci są obecnie postrzegane jako pełnoprawni członkowie rodziny, których potrzeby i prawa są uwzględniane w procesie wychowania. Zmiany te są odzwierciedleniem szerszych przemian społecznych, w tym rosnącego znaczenia równości, demokratyzacji relacji rodzinnych oraz uznania praw dziecka. Współczesne rodziny starają się budować relacje oparte na zaufaniu, szacunku i otwartej komunikacji, co sprzyja wszechstronnemu rozwojowi dziecka. Jednak nowa pozycja dziecka wiąże się także z wyzwaniami, takimi jak nadmierna kontrola czy wpływ technologii, które wymagają świadomego podejścia ze strony rodziców. Dążenie do zrównoważenia tych aspektów jest kluczowe dla zapewnienia dzieciom zdrowego i harmonijnego rozwoju w zmieniającym się świecie.

---

[1] H. Smarzyński, Wychowanie w rodzinie, Ossolineum, Wrocław 1978, s. 46

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.